Ruokapoliittinen selonteko

mmm.fi/ruoka2030
#ruoka2030

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Visio

Maailman parasta ruokaa *:*

Vuonna 2030 suomalaiset kuluttajat syövät kestävästi ja eettisesti tuotettua kotimaista, maukasta, terveellistä ja turvallista ruokaa. Kuluttajilla on kyky ja mahdollisuus tehdä tietoisia valintoja.

Elintarvikkeiden kysyntään vastaa läpinäkyvä, osaava, joustava sekä kansainvälisesti kilpailukykyinen ja kannattava ruokajärjestelmä. Alan kasvua ja kehitystä tukee hyvin koordinoitu korkean tason tutkimus-, kehitys- ja innovaatio- sekä opetustyö. Alan markkinointi- ja vientiosaaminen on hyvällä tasolla. Suomi on vahva korkealaatuisten ja turvallisten elintarvikkeiden ja elintarvikeosaamisen vientimaa.

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

Tavoitteet

- lisätä ruuan arvostusta
- vahvistaa Suomen maabrändiä ruuan ja ruokamatkailun kautta
- varmistaa kuluttajalähtöinen, vastuullinen ruuan tuotanto ja jakelu
- parantaa kotimaisiin resursseihin perustuvan ruokajärjestelmän, osaamista, kannattavuutta ja kestävyyttä ja tuottavuutta
- osaltaan varmistaa ilmastotavoitteiden saavuttaminen
- kehittää ja tukea ruoka-alaa siten, että suomalainen ruoka houkuttaa kuluttajia kotimaassa ja ulkomailla
- vahvistaa hallinnon roolia ruokajärjestelmän toimivuuden mahdollistajana
- edistää maukkaiden, turvallisten, ravitsemuksellisesti laadukkaiden, kohtuuhintaisten elintarvikkeiden saatavuutta ja valmistamista
- lisätä yhteistyötä ruoka-alan toimijoiden kesken

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

7 kokonaisuutta

- **Alkutuotanto**
- **Ruuan reitit pellolta pöytään monipuolistuvat**
- **Tutkimus, neuvonta ja koulutus**
- **Ruokakulttuuri ja ruuan arvostus**
- **Ruoka ja kansanterveys**
- **Ruokaturva ja huoltovarmuus**
- **Kilpailukyky**

Selonteko ei korvaa hallituksen luomu- ja lähiruokaohjelmia, jotka säilyvät itsenäisinä asiakirjoina. Lähiruoka- ja luomuohjelmien tavoitteita vuoteen 2030 tarkistetaan vuoden 2018 aikana.

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

VNK/TEAS/Elintarvikeketjun kikytutkimus: johtopäätökset

- kokonaisvaltainen asennemuutos; aloitteellisuus, ennakkoluulottomuus, määrätietoisuus, rohkeus, avoimuus, kielitaito
- ruuan ja ruokaketjutoimijoiden arvostuksen lisääminen
- nuoret mukaan alalle
- kasvu viennistä, lisäarvotuotteet keihäänkärkenä
- koulutus; vientiosaaminen, ml. myynti ja markkinointi
- vientimarkkinoiden ymmärryksen lisääminen
- yhteistyö ketjun sisällä
- yhteistyö yli toimialarajojen; uudenlaista osaamista perinteisiltä vientialoilta rekrytoimalla
- yhteistyö viennin edistämiseksi; viranomaiset, edustustot, yritykset
- viranomaisten mandaatti valvonnasta neuvontaan
- nuoret mukaan alalle

-> nämä johtopäätökset ja yli 60 lausuntoa huomioitu tekstiin ja Mitä pitää tehdä -kohtiin

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Alkutuotanto – Mitä pitää tehdä

- Vaikutetaan eri EU-instituutioihin ja toisiin jäsenvaltioihin, jotta EU:n yhteinen maatalouspolitiikka myös vuoden 2020 jälkeen huomioi Suomen erityispiirteet tuotannon ohjaamisessa, eri tukijärjestelmissä ja rahoituksessa. Jäsenmailla tulee olla mahdollisimman paljon joustavuutta tukijärjestelmän soveltamisessa omiin olosuhteisiinsa. Turvataan alueiden välisiä luonnonhaittojen eroja tasaava tukirahoitus ja tukijärjestelmien joustavuus olosuhteiden mukaan.
- **Otetaan tukijärjestelmien suunnittelussa huomioon kestävän ruuantuotannon tavoitteet sekä kulutuskysynnän muutokset.**
- Parannetaan peltojen pitkäjänteistä hoitoa mm. maaperän hiilen lisäämistä, ravinnekierrätystä ja vesitalouden hallintaa edistämällä.

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Ruuan reitit pellolta pöytään monipuolistuvat– Mitä pitää tehdä

- Käynnistetään elintarvikealan muutosta, kasvua ja yhteistyötä edistäviä toimenpiteitä, joiden avulla parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä sekä luodaan edellytyksiä suomalaisten korkean lisäarvon elintarvikkeiden viennille.
- Ohjataan elintarvikealan resursseja fyysisten investointien lisäksi nykyistä enemmän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan, kuten uudenlaisiin toimintatapoihin, teknologiaosaamiseen, digitalisaatioon, tuotekehitykseen, kaupalliseen testaamiseen, viestintäosaamiseen ja vientimarkkinatuntemukseen sekä riskinarviointiin (osana tutkimustoimintaa).
- **Selvitetään mahdollisuudet ja välineet kyläkauppojen toiminnan turvaamiseksi**.
- Vahvistetaan aktiivista ja oikea-aikaista viranomaisviestintää, joka huomioi kohderyhmäkohtaiset tarpeet ja palvelee riskiperusteisesti.
- Kannustetaan elintarvikealan erikokoisia yrityksiä ja vähittäiskauppaa yhteisten markkina- ja kuluttajatutkimusten laatimiseen markkinoiden ja asiakasymmärryksen lisäämiseksi.

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

Tutkimus, neuvonta ja koulutus – Mitä pitää tehdä

- Varmistetaan ja kehitetään ruoka-alaan liittyvä laadukas ja monitieteinen perus- ja jatkokoulutus
- Varmistetaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan riittävä julkinen ja yksityinen rahoitus ja rahoittajien välinen koordinaatio, jotta mahdollistetaan monitieteiset, pitkäjänteiset ja vaikuttavat hankkeet. Edistetään tutkimuksen ja koulutuksen kansainvälistymistä.
- Hyödynnetään ja avataan olemassa olevia tietovarantoja aiempaa paremmin ja tehokkaammin.
- Laaditaan ruokapoliittinen talouslaskelma eri etenemismahdollisuuksista eli siitä, miten ruokapolitiikkamme vaikuttaa kansantalouteen, vaihtotaseeseen, työllisyyteen ja terveydenhuoltokuluihin ja esimerkiksi siitä, mikä merkitys ruokapolitiikalla ja maataloudella on maaseudun elinvoimaisuudelle.
- Turvataan yrityksille ja maatalouden harjoittajille kohtuuhintainen, ammattitaitoinen ja kattava neuvonta. Turvataan myös riittävät resurssit kuluttajaneuvontaan.
- Edistetään kaikkien hallinnonalojen osallistumista ruokapolitiikkaan sen yhteiskunnallisten vaikutusten lisäämiseksi.

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

Ruokakulttuuri ja ruuan arvostus – Mitä pitää tehdä

- Edistetään ruokakasvatusta sisällyttämällä ruoka- ja ravitsemusnäkökulmaa sekä kestävän kehityksen näkökulmaa vahvemmin varhaiskasvatukseen, peruskoulun ja lukion eri oppiaineisiin, opettajankoulutukseen ja toisen asteen ammatilliseen koulutukseen sekä oppilaitosten käytäntöihin.
- Tehdään yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa suomalaiseen ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi.
- Tuetaan kuluttajaosaamista erilaisin ruoka- ja ostotietoisuutta lisäävin kampanjoin.
- Vähennetään hävikkiä elintarvikeketjussa ruuan arvostusta lisäämällä ja parannetaan mittaamista ja hävikin määrän seurantaa elintarvikeketjussa.
- **Nostetaan kotimaisen talousveden arvostusta brändäämisellä ja ravintoloille suunnatuin kampanjoin**.

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Ruoka ja kansanterveys - Mitä pitää tehdä

- Toimijat koko ruokajärjestelmän mitalta sitoutuvat edistämään väestön terveyttä ja hyvää ravitsemusta lisäämällä eri ryhmien mahdollisuutta ja taitoja tehdä terveyttä edistäviä ruokavalintoja. Samalla edistetään kestävää kulutusta kansallisesti sekä EU-tasolla.
- Tuetaan päätöksentekoa arvioimalla eri politiikkojen, kuten maatalous- ja kauppapolitiikan, vaikutusta ravitsemukseen ja hyödyntämällä terveystaloudellista laskentaa.
- **Selvitetään mahdollisuudet ohjata verotuksen keinoin kansalaisten kulutustottumuksia sekä teollisuuden tuotekehitystä ravitsemuksellisesti laadukkaampiin elintarvikkeisiin.**
- Viranomaisvalvonnan riskiperusteisuutta ja asiakaslähtöisyyttä (ml. ”valvojasta valmentajaksi” toimintakulttuuri) kehitetään ja sen valtakunnallisesta yhtenäisyydestä huolehditaan.
- Kannustetaan elinkeinoa käyttämään elintarviketurvallisuutta tukevia vastuullisuusjärjestelmiä.

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

Huoltovarmuus ja ruokaturva – Mitä pitää tehdä

- Turvataan valtioneuvoston asettamien tavoitteiden mukaisesti väestön ravinnon saatavuus, laatu ja turvallisuus riittävällä kotimaisella maataloustuotannolla ja varmuusvarastoinnilla, kehittämällä tuotantojärjestelmää uusiutuvia ja kierrätettäviä tuotantopanoksia hyödyntäväksi sekä varmistamalla tuotannossa tarvittavien ulkomaisten tuotantopanosten saatavuus *t*ai niiden korvattavuus tarvittaessa
- V**ähennetään riippuvuutta fossiilista raaka-aineista lisäämällä bioenergian ja muun uusiutuvan energian käyttöä. Lisätään biokaasun ja sähkön käyttöä myös työkoneiden käyttövoimana.**
- **Parannetaan ruokajärjestelmän kestävää kiertotaloutta sekä energia- ja materiaalitehokkuutta esimerkiksi neuvonnalla, yhteistyöllä sekä tuotantotiloja ja -välineitä uudistamalla. Tuetaan uusia teknologioita, jotka mahdollistavat kestävän kiertotalouden.**
- **Lisätään elintarvikejärjestelmän toimijoiden osaamista ja yhteistyötä varautumisasioissa ja parannetaan varautumisjärjestelyjä**

mmm.fi

ruokaa ja luonnonvaroja

Kilpailukyky – Mitä pitää tehdä

- Kehitetään vientiosaamiseen tähtääviä ohjelmia ja koulutusta sekä tukipalveluja sekä niiden saatavuutta. Hyödynnetään muilla toimialoilla syntynyttä osaamista elintarvikeviennin kehittämiseksi.
- Edistetään erityisesti korkean jalostusasteen tuotteiden vientiä. Näin vahvistetaan kotimaista tuotantoa ja hyödynnetään kansainvälisten markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet.
- Huolehditaan siitä, että viranomaisilla on edellytykset todentaa virallisten vientivaatimusten täyttyminen ja osallistua markkinoiden avaamiseksi välttämättömien viranomaistietojen toimittamiseen kolmansille maille.
- **Edistetään vesiosaamisen ja -teknologian vientiä.**
- Parannetaan kuluttajien tietoisuutta suomalaisen ruuan laadusta ja turvallisuudesta sekä ruokajärjestelmän vahvuuksista esimerkiksi pakkausmerkintöjen ja muun kuluttajille suunnatun viestinnän avulla.

Miten tästä eteenpäin?

- ***Eduskuntakäsittely kevät 2017***
- Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja seuranta

*Ruokapoliittisen selonteon aikajänne 2030 –> seurattava (muutaman vuoden välein) onko Suomen elintarvikeketjun kurssi halutun mukainen

*Myynti- ja markkinointiosaamisen kehittäminen elintarvikevientimarkkinoille –> OKM kanssa jo pohdittu sopivia ammattikorkeakouluja

*Ministerivetoisia elintarvike- ja maatalousalan vienninedistämismatkoja tehty ja suunnitteilla

*EU-rahoitteinen tiedotus- ja menekinedistäminen – komissio/CHAFEA tulossa Suomeen

*Huomioitu Team Finland kasvuohjelmien arviointi: MMM rahoitus Food from Finlandille – keskustelu käynnistynyt

*SLUSH 2016: side-event ”Slurps” + opiskelijaprojekti Ruokainnovaatioiden markkinatilannekatsaus start up –ympäristössä

-> SLUSH 2017 oma elintarvikealan start upien yhteinen demoalue (FFF) yhteistyöllä ?

-> SLUSH FOOD 2018?

mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

